

Людмила М. Ганущак-Єфіменко

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті досліджено стратегічні аспекти адаптивного управління розвитком агропродовольчих підприємств в умовах підвищеної нестабільності зовнішнього середовища. Обґрунтовано актуальність переходу від традиційних управлінських моделей до гнучких, адаптивних підходів, що базуються на моніторингу, інноваціях, антикризових рішеннях та розвитку людського капіталу. Особливу увагу приділено ключовим викликам, що впливають на аграрний бізнес, зокрема кліматичним змінам, коливанням ринкових цін, технологічній відсталості та регуляторній нестабільності. Запропоновано елементи адаптивної системи управління, здатної забезпечити підприємствам стійкість, гнучкість та стратегічну перспективу розвитку. Визначено, що ефективне адаптивне управління поєднує довгострокове бачення з можливістю оперативного реагування на виклики і формує передумови для сталого зростання в агросекторі.

У сучасному динамічному середовищі стратегічне управління агропродовольчими підприємствами вимагає значного перегляду традиційних підходів. Результати дослідження свідчать про те, що саме адаптивна модель управління найбільше відповідає викликам, з якими стикається аграрний бізнес. Висока турбулентність у зовнішньому середовищі, коливання ринкової кон'юнктури, кліматичні ризики та технологічна нестабільність створюють потребу в гнучкому, динамічному та інноваційно-орієнтованому стратегічному управлінні. Адаптивне управління передбачає створення системи, здатної своєчасно реагувати на загрози, ефективно використовувати нові можливості та забезпечувати стабільний розвиток навіть в умовах невизначеності. Воно базується на систематичному моніторингу, сценарному плануванні, впровадженні інновацій, децентралізації управлінських рішень та розвитку компетенцій персоналу. В основі адаптивності лежить не лише технологічна гнучкість, а й організаційна культура, орієнтована на навчання, обмін знаннями та готовність до змін.

Застосування адаптивного підходу дозволяє агропродовольчим підприємствам не лише захистити себе від кризових явищ, але й закласти основу для сталого довгострокового зростання. Особливе значення має поєднання стратегічного бачення з тактичною гнучкістю, що забезпечує можливість коригування дій без втрати загальної траєкторії розвитку. Отже, адаптивне стратегічне управління є не альтернативою традиційному управлінню, а його сучасною еволюційною формою, яка відповідає потребам агропродовольчого сектору в умовах 21 століття.

Ключові слова: адаптивне управління, стратегія розвитку, агропродовольчі підприємства, гнучке планування, зовнішнє середовище, інновації в агросекторі,

моніторинг ризиків, антикризове управління, організаційна адаптивність, сталий розвиток.